

ТЕАТР ТАРИХЫ

«Алма-Атаның жас балеті» - хореографиялық миниатюра ансамблі 1967 жылы 1 тамызда Болат Аюхановтың бастамасымен құрылды, ол Қазақстанның ғана емес, Кеңес Одағының мәдениет тарихындағы тұңғыш камералық балет театры болды.

1967 жылы 1 тамызда негізі қаланған театр балет өнерінің бесігі болып табылады және құрылған күннен бастап би өнерінің үздік шығармашылық жетістіктерін халыққа кеңінен насихаттауда көптеген жұмыстар атқарып келеді. Театр барлық одақтық республикаларды гастрольдік сапармен сәтті аралады, алыс шетелдердің үздік театрларының сахналарында өнер көрсетті.

Қоғамның балет өнеріне деген қызығушылығын арттыратын жаңа формалар әзірленіп, жүзеге асырылуда. Республикалық және халықаралық деңгейдегі барлық шараларда жетекші солистер болып жүрген театр әртістерінің концерттік қызметі жан-жақты және бай.

2003 жылы Болат Аюхановтың труппасы еліміздің мәдени өмірінде ерекше орын алып келе жатқан Қазақстан Республикасының Мемлекеттік академиялық би театры мәртебесін алды.

Қазіргі уақытта би театры 250-ден астам балет қойылымдары мен концерттік нөмірлері бар репертуарымен Қазақстанда да, шетелде де танымал бренд болып табылады.

"ҚАР ПАТШАЙЫМЫ"

екі актілі балет

30/31 қаңтар 2022

I-ші акт

I-ші картина

Мұзды таулардың фонындағы қарлы жазық – бұл қар патшайымының патшалығы. Қар түйіршіктері айналып, жел қатты соғып тұрған сәтте қасында екі адал троллмен қар патшайымы пайда болады.

Патшайымның сиқырлауымен сиқырлы айна пайда болады. Бұл айна арқылы қар патшайымы адамдардың әлемін бақылайды. Кенеттен сиқырлы айнада қызыл раушан пайда болады. Қар патшайымы бұл сәтте ашуға бой алып, сиқырлы айнаны сындырады, ал айна бөліктері бүкіл жер бетіне ұшады.

II-ші картина

Көше. Қыстың таңы. Балалар көңілді ойындар ойнауда, олардың арасында ажырамас достар Кай мен Герда да бар. Кай Гердаға адал достықтың белгісі ретінде қызыл тірі раушан гүлін береді. Герда мұндай сыйлыққа өте қуанышты, ол тірі гүлдерді, әсіресе раушан гүлдерін жақсы көреді.

**Бұл көріністі сырттай тролльдар
бақылап тұр.**

**Тролльдар Қар патшайымының
тапсырмасымен гүлдерді жақсы көретін
адамдарды іздеп және барлығын Қар
патшайымына хабарлап жеткізеді.
Қатты жел көтеріп, дүрбелең басталған
кезде Кай мен Герда бір-бірін көрмей,
жоғалтып алады. Кайдың көзіне
сиқырлы айнаның сынығы түсіп, жанына
батады. Сол сәтте Қар патшайымы пайда
болып, оған Кай ұнағандықтан Кайды
өзімен бірге алып кетуді шешеді.**

**Тролльдер қар патшайымының
бұйрығымен Кайды ұстап алып, оны қар
патшайымының патшалығына алып
кетеді. Герда Кайды іздейді. Кайдың
қалай ұрланғанын көрген достары
Гердаға жол көрсетеді. Герда Кайды
қайтаруды ұйғарып, оған көмекке
ұмтылады.**

III-ші картина

**Герда өзінің сүйікті досы Кайды іздеп
қар патшайымының ізімен жүгіреді.
Күші қалмаған Герда өзінің адасқанын
түсінеді. Герда қатты қорқады. Кенеттен
сүйкімді кемпір пайда болады.
Кемпірадасқан Герданы демалып алу
үшін үйіне шақырады.**

IV-ші картина

Гүлдер бағы. Кемпірдің көптеген әдемі гүлдері бар ғажайып бағы бар. Бұл гүлдер сөйлеп, билей алады. Герда гүлдермен билеп, Кайды ұмытып ұйықтап қалады. Түсінде Герда Кайды көреді. Олар бұрынғыдай ойнап, ол оған қызыл раушан гүлін береді. Герда оянады. Ол тездету керек екенін есіне алып, Кайды іздеу үшін әдемі бақтан қашып кетеді.

II действие V-ші картина

Қар патшайымының тролльдері Герданың Кайды іздеуіне кедергі жасайды және олардың бұл әрекеттері жүзеге асты. Герда тағы да адасты, үміті үзіліп қатты жылайды. Кенет қара қарға пайда болады. Ол сарайда қызмет ететіндіктен өте талғампаз және сыпайы. Герданың әңгімесін тыңдаған қарға оны сарайға апарып, Герданы ханзада, ханшайым және барлық сарай қызметкерлерімен таныстыруды шешеді.

VI-ші картина

Сарайдағы бал. Сарай қызметкерлері ханзада мен ханшайымды күтіп алады.

Салтанатты би басталады. Бидің соңында ханзада ханшайымға алтын раушан гүлін береді. Осы кезде Герда жүгіріп шығып, ханзадаға қарай жүгіреді. Герда оны Кай деп ойлады, бірақ ол қателесті. Герда тағы да жылайды. Ханзада мен ханшайым оны жұбатып, сыйлықтар беріп, қызметшілерін беріп, Кайды іздеуге жібереді.

VII-ші картина

Түн. Орман. Қарақшылар жаңа тонау жоспарын дайындап жатыр. Қарақшылардың Көсемі өзінің ұстамды бұғысын пышақпен қорқытып әзілдесіп жатыр. Барлық қарақшылар өте көңілді. Кенеттен қарақшылар біреудің келе жатқанын естіді. Қандай сәттілік! Олар тұтқиылдан шабуыл жасауды шешеді. Олар Гердаға шабуыл жасап, оны тұтқынға алады. Барлық қызметшілер мен қарға қашып кетеді. Герда қарақшылардың қолында. Қарақшылар Гердадан сарайда сыйға тартылған заттарды алып кетеді.

**Қарақшы Гердадан Кай сыйлаған
раушан гүлін алып оны лақтырып
жібереді. Гүлдер қарақшыларды
қызықтырмайды. Герда раушан гүлді
абайлап алып, кеудесіне басады.
Қарақшы бұл раушанның Герда үшін
өте қымбат екеніне таң қалады,
Гердадantүнде қараңғы орманға
келуіне не түрткі болғанын сұрайды.
Герданың қайғылы оқиғасын естіген
қарақшылар оған жанашырлық
танытады. Қарақшы Гердаға
көмектесуді шешеді. Ол барлық
тартып алған заттарын өзіне қайтарып,
бұғыларын сыйға береді. Бұғы Герданы
қар патшайымының патшалығында
жатқан өзінің сүйікті досы Кайға
апаруы керек! Герда қарақшыларға
шын жүректен алғыс айтып, жолға
шығады.**

VIII-ші картина

**Боран. Қар патшайымының
патшалығы. Герда мен бұғылар жол
табу үшін күреседі. Бұғы шаршап
құлап, әрі қарай жүре алмайды. Герда
бұғыға жылы киімдерін тастап, Кайды
іздеуге жалғыз кетеді.**

IX-ші картина

Қар патшайымының сарайы. Мұз залы. Қар патшайымы үшін қар ұшқыны мен тролльдер билейді. Қар ханшайымы тролльдерге Кайды әкелуді бұйырады. Кай мүлде өзгерді. Ол енді күлмейді, ойнамайды. Ол тек қар ұшқынының биін тамашалауға қызығады. Кай қар патшайымымен билейді, оған барлық істе бағынады. Қар патшайымы Кайды қар патшалығының ханзадасы етуді ұйғарды. Ол оның жүрегі мұз кесегіне айналуы үшін Кайдың басына сиқырлы тәж кигізгісі келеді. Кенет Герда жүгіріп кіріп, Кайды құшақтайды. Кай Гердаға салқын қабақ танытып итеріп жібереді. Кай көптен күткен кездесуге мүлдем қуанбайды, Герданы танымайды. Герда Кай сыйлаған раушан гүлді алып шығады. Қар патшайымы күледі де, Кайға қар патшалығының ханзадасы бол деп тәжді ұсынады. Кай қолында тәж бен раушан гүлін ұстайды, оның алдында таңдау тұр. Кай бүкіл қар патшалығының ханзадасы бола алады немесе Гердамен бірге кете алады. Кенет Кай раушан гүлінің тікенегін шаншып, оны тастап кетті. Қар патшайымы жеңіске жеттім деген сеніммен күледі. Герда Кайдың қолын алып сүйеді. Таңғажайып сәт орын алуда! Кай Герданы есіне алып, оны қатты құшақтайды. Ал Қар патшайымы олардың шынайы достығы мен махаббатына қарсы тұра алмайды! Қар патшалығы, қар патшайымы және оның жанындағылар ғайып болады.

Х-ші картина

Кай Герда үйге келеді! Қайтар жолда оларды достары күтіп алады. Барлығы

Кай мен Гердаға шын жүректен қуанышты! Қымбатты және шынайы достар, өмір сүріңіз және бақытты болыңыз!

Музыкасы:

А.Глазунов, Ц.Кюи, М.Мусоргский

Либретто, идеясы және хореографиясы:

Майлен Тлеубаев

Костюм дизайнері:

Инна Суги

Дыбыс режиссері:

Марат Тлеубаев

Бейнепроекциялаушы:

Ербол Бисенов

Бурлова Анна

Қар ханшайымы

2009 жылы Алматы хореографиялық училищесін бітірді. А.В.Селезнева (мұғалім Аюханов Б.Г. сыныбы).

2019 жылы Қазақ ұлттық өнер академиясын бітірген. Т.Қ.Жүргенова, «Педагог-хореограф» мамандығы. Болат Аюханов негізін қалаған Қазақстан Республикасы Мемлекеттік академиялық би театрының солисі.

2009 жылдан ҚР МБТ труппасында.

Репертуар:

«Аққу көлі» (Одетта, орыс келіні) - хореография Л.Иванов, М.Петипа және Б.Аюханов, Кармен сюитасы (рок) - хореография Б.Аюханов, Күрек ханшайымы (графиня) - хореография Б.Аюханов, Жизель (Миртл) - хореография Б.Аюханов, т.б.

Мелис Айя Герда

2018 жылы Алматы хореографиялық училищесін бітірді. А.В.Селезнева (мұғалім И.Н. Гуляеваның сыныбы).

2022 жылы Қазақ ұлттық өнер академиясын бітірген. Т.Қ.Жүргенова, «Педагог-хореограф» мамандығы. Болат Аюханов негізін қалаған Қазақстан Республикасы Мемлекеттік академиялық би театрының солисі.

2018 жылдан бастап ҚР МБТ труппасында.

Репертуар:

Аққу көлі (Одетта, неаполитандық қалыңдық, орыс келіні) - хореография Л.Иванов, М.Петипа және Б.Аюханов, Гудулла - Эсмеральданың анасы (Эсмеральда, Эсмеральданың достары) - хореография Б.Аюханов, Д.Акенева, М.Қасымова, «Аида сюитасы» (Аида) – хореографиясы Б.Аюханов және т.б.

Сеялов Артемий Кай

**2016 жылы Якутск балет училищесін (колледж)
бітірген.**

**2019 жылы Мәскеу мемлекеттік хореография
академиясын «Балет әртісі, оқытушы»
біліктілігімен бітірген.**

**2019 жылдан бастап 2021 жылға дейін Мәскеу
мемлекеттік академиялық театрының солисі
Н.И.Сац, Мәскеу.**

**Императорлық орыс балетінің қонақ солисті,
Мәскеу.**

**«Гауһар» квартетінің құрамындағы «Музыкалық
театрдағы заманауи би» номинациясы бойынша
Бүкілресейлік балет әртістері мен хореографтары
байқауының 1-ші сыйлығының лауреаты (Мәскеу,
2015 ж.).**

**«Ресейдің жас таланттары» Бүкілресейлік
байқауының лауреаты (Мәскеу, 2016 ж.).**

2022 жылдан бастап ҚР МБТ труппасының мүшесі.

Репертуар:

**П.И.Чайковский «Аққу көлі» (Зигфрид, Пас де
троис), П.И.Чайковский «Ұйқыдағы ару» (Көгілдір
құс, етік киген мысық), П.И.Чайковский
«Щелкунчик» (ханзада, Арлекин, мавр, испан биі)
т.б.**

Тілеубаев Майлен

Либретто, идея және хореография

1977 жылы 3 наурызда Ленинград (Санкт-Петербург) қаласында дүниеге келген.

**1994 жылы Ресей балет академиясын бітірген.
Ваганова (балет әртісі).**

**2002 жылы Ресей балет академиясын бітірген.
Ваганова (хореограф).**

**1994-1998 жылдары Камералық балет театрында
(Мариин театрының шағын балеті) жұмыс істеді.**

**1998-2002 жылдары опера және балет театрында
қызмет етті. Мусоргский (Михайловский театры).**

**2002 жылдан бастап Токиодағы Жаңа ұлттық
театрда жұмыс істейді:**

2002-2011 - жетекші солист.

Репертуар:

**Зигфрид – «Аққу көлі», Принц Дезир –
«Ұйқыдағы ару», Ханзада – «Золушка», Жан де
Бриен – «Реймонда», т.б.**

**Балет әртістері мен хореографтарының
халықаралық байқауларының жеңімпазы және
дипломанты.**

**«TLEUBAEV BALLET SCHOOL» көркемдік жетекшісі
Токио.**

Инна Суги **костюмдер дизайнері.**

Инна Суги Ресейде дүниеге келген, қазір Токиода тұрады. И.Е. атындағы Санкт-Петербург мемлекеттік академиялық кескіндеме, мүсін және сәулет институтының түлегі. Репин (Өнер академиясы). Инна картиналар зергерлік бұйымдар сияқты әдемі деп есептеп, трансреализм өнерімен айналысады. Оның жұмыстары әртүрлі көркемсурет көрмелеріне қойылған.

2019 жылы Инна Суги балет костюмдерінің эскиздерімен жұмыс істеді «Плаха» арнайы ҚР МАБТ үшін.

Тілеубаев Марат

дыбыс инженері

1996 жылы Алматы мемлекеттік консерваториясын бітірген. Құрманғазы (оркестр әртісі, фагот).

1993-2006 жылдар аралығында өз мамандығы бойынша Қазақстанның түрлі концерттік және театрлық мекемелерінде және атындағы эстрада театрында қызмет етті.

А.Райкин (Санкт-Петербург).

1999 жылдан бастап әкесі Тілеубаев Мінтай Жанәліұлының шығармашылық қолдауымен композиторлық, сондай-ақ өңдеуші және дыбыс режиссері қызметін атқара бастады. Қазіргі уақытта композитор, аранжировка және дыбыс режиссері, сонымен қатар оқытушылық қызметі жалғасуда.

Бисенов Ербол **бейнепроекциялаушы**

2002 жылы Т.Қ.Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының кескіндеме, мүсін және дизайн факультетін графика, графикалық сызу мамандығы бойынша бітірген.

2005 жылы Халықаралық бизнес академиясының экономика факультетін маркетинг мамандығы бойынша бітірген.

2010 жылы Т.Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің маркетинг факультетін «Маркетинг» мамандығы бойынша бітірген.

Жобалар:

«Астана Опера» декорация және реквизиттер дизайнерінің көмекшісі

2017 «Біржан мен Сара», «Қыз Жібек», 2018 «Тұрандот»

2021 Алпамыс

Абай атындағы ҚҰАОБТ: Көмекші декорация және тірек дизайнері, проекциялаушы суретші

2020 «Қыз Жібек», 2021 «Жамбыл»

Қазақстан Республикасының би театры

2022 «Ромео мен Джульетта», «Скифтер. Оңтүстік түн», «Гак-ку. Аққудың айқайы».